

Sygn. akt IV CSK 189/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa M. W.
przeciwko J. W., E. W. i J. T.
o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym
w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 października 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych J. W. i E. W.
od wyroku Sądu Okręgowego w T.
z dnia 31 maja 2017 r., sygn. akt VIII Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w T.
na rzecz adwokata M. G. kwotę 1350 zł (jeden tysiąc trzysta
pięćdziesiąt), podlegającą podwyższeniu o podatek od towarów
i usług (VAT), tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej
udzielonej pozwanym J. W. i E. W. w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3) zasądza od pozwanych J. W. i E. W. na rzecz M. W. kwotę
1350 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w T. oddalił apelacje pozwanych J. W. i E. W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 listopada 2016 r., którym uzgodniono treść opisanej księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym w ten sposób, że w dziale II tej księgi w miejsce E. W. jako właścicieli nieruchomości nakazano wpisać J. W. oraz M. W. w udziałach po ½ części.

Pozwani oparli skargę kasacyjną na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazali przyczynę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Występowanie istotnego i nowego zagadnienia prawnego połączyli z koniecznością wyjaśnienia wątpliwości związanych ze stosowaniem przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (t.j. Dz. U. z 1989 r., nr 24, poz. 133 ze zm.) w kontekście skutków prawnych umowy przekazania gospodarstwa rolnego. Wskazali na występujące w orzecznictwie rozbieżności dotyczące tego, czy skutki tej umowy powinny być traktowane tak, jak skutki umowy darowizny w zakresie wejścia przekazywanego gospodarstwa rolnego do majątku osobistego (poprzednio odrębnego) następcy pozostającego w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego niebędącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce.

Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być

osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Przedstawienie we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego obliguje skarżącego do sformułowania tego zagadnienia oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej analizy prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ.). Wymaga to przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Powinno ono odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia. Jednocześnie rzeczą skarżącego jest wykazanie, że rozstrzygnięcie zagadnienia jest konieczne dla rozpoznania sprawy oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, nie publ.).

Przedstawiona przez skarżących przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wskazanych wymagań. Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazali przepisów, na tle których zagadnienie to miałoby powstać. Nie było także podstaw do uznania, że opisane zagadnienie prawne jest rzeczywiście istotnym i nierozwiązanym dotychczas. Przedstawiony problem był już przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, a niesatysfakcjonujące skarżących stanowisko nie wypełnia przesłanek tej przyczyny. Wbrew twierdzeniom skarżących, pomimo wcześniejszych rozbieżności w orzecznictwie, przyjęty przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia pogląd o przynależności gospodarstwa rolnego przekazanego następcy w trybie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. do majątku wspólnego małżonków, jest obecnie ugruntowany w orzecznictwie

Sądu Najwyższego (zob. uchwała z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 29/12, OSNC z 2013 r. Nr 1, poz. 7 oraz z dnia 28 listopada 2012 r., III CZP 68/12, OSNC z 2013 r. Nr 5, poz. 59 i postanowienie z dnia 6 września 2013 r., V CSK 417/12, nie publ.). Takie samo stanowisko zostało zresztą ostatecznie przyjęte na tle wcześniejszej ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 140) – w tej materii Sąd Najwyższy dokonał ujednolicenia orzecznictwa, podejmując w dniu 25 listopada 2005 r. w składzie siedmiu sędziów uchwałę (III CZP 59/05, OSNC 2006, Nr 5, poz. 79.). Z uwagi na analogicznie ukształtowany charakter umowy przekazania gospodarstwa rolnego, pogląd ten został zaaprobowany również na gruncie kolejnej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 103/17, nie publ.).

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.